با در نظر داشتن یک سیستم تک پردازنده که قابلیت اجرای همروند چند فرایند را دارد به سوالات -۱ ۳ پاسخ دهید.

۱- منظور از I/O bound , CPU bound بودن یک کار چیست؟

۲- تفاوت زمانبندی preemptive & non-preemptive در چیست؟ مزایا و معایب هریک را بیان کنید.

۳- دو فرایند A, B الگوی اجرای متوالی زیر را دارند. با فرض اینکه عملیات I/O این دو فرآیند با
 یکدیگر تداخل ندارد و تنها موجب بلوکه شدن خود فرایند می شود، به سوالات زیر پاسخ دهید.

A: [CPU 8 ms; IO 1 ms; CPU 8 ms; IO 1 ms; CPU 8 ms] B: [CPU 2 ms; IO 1 ms; CPU 2 ms; IO 1 ms; CPU 2 ms]

الف)اگر دو فرایند به ترتیب اول A و سپس B اجرا شوند، زمان اجرا و اتمام کارها چقدر است؟ ب) اگر از زمانبندی با اولویت non-preemptive استفاده شود، با فرض اینکه اولویت A از B بالاتر است، زمان اجرا و اتمام کارها را محاسبه کنید (سربار زمانبند و context switch ناچیز است). ج) در صورتیکه زمانبندی preemptive استفاده شود، با فرض کوانتوم A میلی ثانیه، زمان اجرا و اتمام کارها چقدر است؟ کارها چقدر است؟ در ج کدام یک از روشهای زمانبندی را ترجیح می دهید؟

۴-انواع روشهای ارتباط بین فرایندها را شرح داده و با یکدیگر مقایسه کنید.

۵-PCB چیست؟ روشهای پیادهسازی آن در سیستم multi-thread را با یکدیگر مقایسه کنید.

9- تفاوت SMT و software-driven multi-threading و مزایا و معایب هر یک را بیان کنید.

۷– انواع روشهای سنکرونسازی در سطح برنامه کاربردی، سیستمعامل و سخت افزار را نام برده و API های مربوط به هر یک را بیان کنید.

۸- برای صفحه بندی یک فضای حافظه ۲۵۶ مگا بایتی که هر خانه حافظه آن یک بایت است، دو گزینه وجود دارد. می توان اندازه offset را ۱۲ بیتی یا ۱۶ بیتی در نظر گرفت.

الف) اندازه هر صفحه را در دو حالت محاسبه کنید. ب) اندازه جدول صفحه در مکانیزم صفحه بندی یک سطحی چقدر است؟

ج) در صورتیکه جدول صفحه دو سطحی تعریف شود بطوریکه تعداد بیتهای اشاره گر به جدول صفحه سطح اول (سمت چپترین بیتها) ۵ تا باشد، اندازه ماکزیمم فضای حافظه مورد نیاز برای جداول صفحه را محاسبه کنید.

د) مزایا و معایب استفاده از هر یک از گزینه های فوق را بیان کنید.

```
۱- کدام گزینه تعریف دقیق تری از فرایند اراید می کند؟
الف) برنامهی در حال اجرا
                                                     ب) نمونهای از برنامهی در حال اجرا
ج) نرماًفزاری که برای ارتباط بین سختافزار و برنامههای کاربردی بکار میرود.
د) یک عضو استاتیک است.
```

۲- اگر سه فرایند همزمان در سیستم در حال اجرا باشند، کدامیک از گزینههای زیر می تواند نشانگر فضای آدرس مجازی مربوط به این فرایندها باشد ؟ چرا؟ 1) P1: -- TK, P1: TY-84K, P1: 84-98K 7) P1, P7, P7: 1-84K

T) P1, Pr: -- 84K, Pr: 84-98K

 P_1 : P_2 : P_3 : P_4 : P_5 : P_5 : P_7 :

۳-مراحل context Switching را برای دو سناریوی زیر با یکدیگر مقایسه کنید. سناریوی یک: هر دو thread متعلق به یک فرایند هستند. سناریوی دو: هر thread متعلق به یک فرایند مجزا است.

۴- چرخهی زندگی یک فرایند را رسم نموده و هر حالت را شرح دهید.

۵- برای دسترسی به یک فضای حافظهی مشترک که در آن خواندنهای همزمان مجاز است، اما هنگامی که عملیات نوشتن در جریان است هیچ عملیات خواندن یا نوشتن دیگری مجاز نیست، کد زیر پیشنهاد شده است.

الف) Critical Section را در این کد مشخص نمایید.

ب) کد را debug نموده و در صورت ایجاد تغییرات دلیل آن را توضیح دهید.

```
Mutex mutex;
    Condtition read, write;
    int counter = 0;
                                                //Writer
   //Readers
                                                lock(mutex);
   lock(mutex);
                                                    while (counter!=0)
        while (counter==1)
                                                         wait(write);
            wait(read);
                                                     counter=0;
        counter++;
                                                unlock(mutex);
   unlock(mutex);
                                                write();
   read();
                                                lock(mutex);
   lock(mutex);
                                                    counter=0;
       counter--;
13
       if(counter==0)
                                                    broadcast(write);
14
            broadcast(write);
                                                    broadcast(read);
15
                                            16 unlock(mutex);
       0150
            broadcast(read);
                                            17
17
                                            18
18
```

۶- دریک سیستم Boss/worker با ۵ تا ُthread مدت زمان انجام هر کار در آن ۱۰۰میلی ثانیه و Pi pel i ne پنج مرحلهای ثانیه است را در نظر Pi pel i ne پنج مرحلهای ثانیه است را در نظر بگیرید. بگیرید. زمان لازم برای انجام ۱۰ و ۱۲ کار را در هر یک از سیستمها با صرف نظر از زمان صف بندی و تخصیص محاسبه کنید.

۷- دو راهکار مقابله با شرایط رقابت busy-waiting, sleep and wake up است. این درو روش
 را شرح داده، با هم مقایسه کرده و یک راهکار پیادهسازی برای هریک بیان کنید.

سوالات امتحان پایان ترم درس سیستمعامل

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

۱-با در نظر داشتن اسنپ شات زیر از سیستم در حال اجرای ۴ فرآیند به سوالات زیر پاسخ دهید.
 الف) سیستم در وضعیت ایمن قرار دارد یا بنبست؟
 ب) اگر ابتدا درخواست فرآیند ۳ پاسخ داده شود، احتمال بنبست وجود دارد؟

$\begin{array}{c} & \underline{Allocation} \\ & A \ B \ C \ D \\ P_1 & 0 \ 0 \ 1 \ 2 \\ P_2 & 1 \ 0 \ 0 \ 0 \\ P_3 & 1 \ 3 \ 5 \ 4 \\ P_4 & 0 \ 0 \ 0 \ 1 \\ & \underline{Available} \\ & 1 \ 2 \ 2 \ 0 \\ \end{array}$	Max A B C D 0 0 2 3 1 2 2 0 2 3 5 6 2 2 0 1	Request A B C D 0 0 0 1 0 1 1 0 1 0 0 0 2 2 0 0
---	--	---

۲- با در نظر گرفتن زمانبندی های زیر و مشخصات فرایندهای جدول زیر، متوسط زمان انتظار را برای هر یک از حالات زیر محاسبه کنید. اولویت ، بالاترین و ۱۰ کمترین است.

- a) nonpreemptive SJF
- b) preemptive SJF
- c) preemptive priority (FCFS if priority is equal)
- d) RR (quantum=4)

,			
Process	Arrival Time	Burst Time	Priority
Pı	0.0	8	10
P_2	0.4	4	2
P_3	0.5	1	10
D.	0.8	2	1
· P ₅	1.0	2 ·	5
- 5			

۳-انواع روشهای ارتباط بین فرایندها را شرح داده و با یکدیگر مقایسه کنید.

۴-تفاوت SMT و software-driven multi-threading و مزایا و معایب هر یک را بیان کنید.

۵- برای خواندن رشته زیر از حافظهای که در هر صفحه ۴ فریم دارد و از مکانیزم جایگزینی Least Recently Used استفاده می کند، چند page falut رخ می دهد؟ 1,2,3,4,5,3,4,1,6,7,8,7,8,9,7,8,9,5,6,5,7

```
#include <sys/types.h>
#include <sys/wait.h>
#include <pthread.h>
#include <stdio.h>
#include <unistd.h>
int value = 5;
void *runner1(void *param);
void *runner2(void *param);
int main()
{
    pthread_t tid1, tid2;
    pthread_attr_t attr1, attr2;
    pthread_attr_init(&attr1);
pthread_create(&tid1,&attr1,runner1,NULL);
    pthread_attr_init(&attr2);
    pthread_create(&tid2,&attr2,runner2,NULL);
    printf("A: value = %d\n", value); /* LINE A */
    pthread_join(tid1,NULL);
    pthread_join(tid2,NULL);
    return 0;
void *runner1(void *param) {
    value += 10;
    printf("B: value = %d\n", value); /* LINE B */
    pthread_exit(0);
void *runner2(void *param) {
    value += 10;
    printf("C: value = %d\n", value); /* LINE C */
    pthread_exit(0);
```

۱ ـ با در نظر داشتن اسنب شات زیر از سیستم در حال اجرای ۴ فرآیند به سوالات زیر پاسخ دهید. الف) سيستم در وضعيت ايمن قرار دارد يا بنبست؟

ب) اگر ابتدا در خواست فر آیند ۳ پاسخ داده شود، احتمال بنبست وجود دارد؟

P ₁ P ₂ P ₃ P ₄	Allocation A B C D 0 0 1 2 1 0 0 0 1 3 5 4 0 0 0 1	Max A B C D 0 0 2 3 1 2 2 0 2 3 5 6 2 2 0 1	Request A B C D 0 0 0 1 0 1 1 0 1 0 0 0 2 2 0 0
	Available 1 2 2 0		

۲– دو فرایند A, B الگوی اجرای متوالی زیر را دارند. با فرض اینکه عملیات ۱/O این دو فرایند با يكديگر تداخل ندارد و تنها موجب بلوكه شدّن خود فرايند ميشود، به سوالات زير پاسخ دهيد.

A: [CPU 8 ms; IO 1 ms; CPU 8 ms; IO 1 ms; CPU 8 ms]

B: [CPU 2 ms; IO 1 ms; CPU 2 ms; IO 1 ms; CPU 2 ms]

الف)اگر دو فرایند به ترتیب اول A و سیس B اجرا شوند، زمان اجرا و اتمام کارها چقدر است؟ ب) اگر از زمانبندی با اولویت non-preemptive استفاده شود، با فرض اینکه اولویت A ازB بالاتر است، زمان اجرا و اتمام كارها را محاسبه كنيد (سربار زمانبند و context switch ناچيز است). ج) در صورتیکه زمانبندی preemptive استفاده شود، با فرض کوانتوم ۲ میلی ثانیه، زمان اجرا و اتمام

د) با توجه به نتایج بخش ب و ج کدام یک از روشهای زمانبندی را ترجیح می دهید؟

۳-تفاوت دو نوع حافظه جانبی هارد دیسک و SSD را شرح داده و تفاوت نیازمندیهای فایل سیستم برای کار با هر یک را بیان کنید.

۴-تفاوت SMT و software-driven multi-threading و مزایا و معایب هر یک را بیان کنید.

۵- برای پیادهسازی مکانیزم صفحه بندی در یک سیستمعامل دو گزینه زیر پیشنهاد شده است. الف) استفاده از مدل تک سطحی

ب) استفاده از مدل دو سطحی در صورتیکه اکثر کامپیوترهایی که از این سیستم عامل استفاده میکنند دارای فضای حافظه اصلی ۴ گیگا بایت باشند و ساختار حافظه به گونه ای باشد که هر خانه آن ۱۶ پایت باشد، و اکثر فرایندها نیاز به حافظه مُجازی ۲۵۶ مگابایت باشند که بیشتر مواقع از ۶۰ درصد ظرفیت آن استفاده میکنند به سوالات زیر پاسخ

الف)اندازه صفحه ها را چقدر پیشنهاد می دهید؟

ب) کدامیک از روشهای صفحه بندی تک سطحی و دو سطحی را برای این سیستم عامل مناسب تر می دانيد؟ توضيح دهيد. ۶- سازوكار مديريت حافظه در سيستمعامل گروه خود را بطور خلاصه شرح دهيد.

٧- خروجي اجراي كد زير چه مي تواند باشد؟ (همه حالات را بيان كنيد

```
#include <sys/types.h>
#include <sys/wait.h>
#include <pthread.h>
#include <stdio.h>
#include <unistd.h>
int value = 5;
void *runner1(void *param);
void *runner2(void *param);
int main()
    pthread_t tid1, tid2;
    pthread_attr_t attr1, attr2;
    pthread_attr_init(&attr1);
    pthread_create(&tid1,&attr1,runner1,NULL);
    pthread_attr_init(&attr2);
    pthread_create(&tid2,&attr2,runner2,NULL);
    printf("A: value = %d\n", value); /* LINE A */
    pthread_join(tid1, NULL);
    pthread_join(tid2,NULL);
    return 0:
}
void *runner1(void *param) {
    value += 10;
    printf("B: value = %d\n", value); /* LINE B */
    pthread_exit(0);
void *runner2(void *param) {
    value += 10;
    printf("C: value = %d\n", value); /* LINE C */
    pthread_exit(0);
}
```

۱ ـ كدام گزينه تعريف دقيق ترى از فرايند ارايه مىكند؟

الف) برنامهی در حال اجرا

ب) نمونهای از برنامهی در حال اجرا

ج) نرمافزاری که برای ارتباط بین سختافزار و برنامه های کاربردی بکار می رود

د) یک عضو استاتیک است.

۲ - اگر سه فرابند همزمان در سیستم درحال اجرا باشند، کدامیک از گزینههای زیر میتواند نشانگر فضای آدرس مجازی مربوط به این فرایندها باشد؟ چرا؟

1) P₁: 0-32K, P₂: 32-64K, P₃: 64-96K

2) P₁, P₂, P₃: 0-64K

3) P₁, P₂: 0-64K, P₃: 64-96K

4) P₁: 0-1024, P₂: 1025-2048, P₃:2049-3072

۳_مراحل context Switching را برای دو سناریوی زیر با یکدیگر مقایسه کنید.

سناریوی یک هر دو thread متعلق به یک فرایند هستند.

سناریوی دو: هر thread متعلق به یک فرایند مجزا است.

۴_ چرخهی زندگی یک فرایند را رسم نموده و هر حالت را شرح دهید.

۵ برای دسترسی به یک فضای حافظهی مشترک که در آن خواندنهای همزمان مجاز است، اما هنگامی که عملیات نوشتن دیگری مجاز نیست، کد زیر پیشنهاد شده است.

الف) Critical Section را در این کد مشخص نمایید.

ب) كد را debug نموده و در صورت ايجاد تغييرات دليل آن را توضيح دهيد.

```
Mutex mutex;
   Condtition read, write;
   int counter = 0;
   //Readers
                                               //Writer
   lock(mutex);
                                               lock(mutex);
       while (counter==1)
                                                   while (counter!=0)
           wait(read);
                                                       wait(write);
       counter++;
                                                   counter=0;
10 unlock(mutex);
                                               unlock(mutex);
   read();
                                               write();
   lock(mutex);
                                               lock(mutex);
       counter--;
                                                   counter=0;
       if(counter==0)
                                                   broadcast(write);
           broadcast(write);
                                                   broadcast(read);
16
                                               unlock(mutex);
17
           broadcast(read);
```

۲ـ دریک سیستم Boss/worker با ۵ تا thread مدت زمان انجام هر کار در آن ۱۰۰میلی ثانیه و Pipeline پنج مرحلهای که مدت زمان سپری شده در هر مرحله ی آن ۲۰میلی ثانیه است را در نظر بگیرید.
 زمان لازم برای انجام ۱۰ و ۱۲ کار را در هر یک از سیستم ها با صرف نظر از زمان صف بندی و تخصیص محاسبه کنید.

۱- با در نظر گرفتن زمانبندیهای زیر و مشخصات فرایندهای جدول زیر، متوسط زمان انتظار را برای هر یک از حالات زیر محاسبه کنید. اولویت بالاترین و ۱۰ کمترین است.

- a) nonpreemptive SJF
- b) preemptive SJF
- c) preemptive priority (FCFS if priority is equal)
- d) RR (quantum=4)

Process	Arrival Time	Burst Time	Priority
P_1	0.0	8	10
P_2	0.4	4	2
P_3	0.5	1	10
P_4	0.8	2	1
P_5	1.0	2	5

۲- برای صِفحه بندی یک فضای حافظه ۲۵۶ مگا بایتی که هر خانه حافظه آن یک بایت است، دو گزینه وجود دارد. می توان اندازه offset را ۱۲ بیتی یا ۱۶ بیتی در نظر گرفت.

الف) اندازه هر صفحه را در دو حالت محاسبه كنيد.

ب) اندازه جدول صفحه در مكانيزم صفحه بندى يك سطحى چقدر است؟

ج) در صورتیکه جدول صفحه دو سطحی تعریف شود بطوریکه تعداد بیتهای اشاره گر به جدول صفحه سطح اًول (سمت چپترین بیتها) ۵ تا باشد، اندازه ماکزیمم فضای حافظه مورد نیاز برای جداول صفحه را محاسبه کنید.

د) مزایا و معایب استفاده از هر یک از گزینههای فوق را بیان کنید.

۳- برای خواندن رشته زیر از حافظهای که در هر صفحه ۴ فریم دارد و از مکانیزم جایگزینی Least Recently Used استفاده مي كند، چند page falut رخ مي دهد؟ 1,2,3,4,5,3,4,1,6,7,8,7,8,9,7,8,9,5,6,5,7

۴- ساختار i-node و مورد کاربرد آن را توضیح دهید.

آذر ۹۷

۱_ شرایط بوجود آمدن بنبست و راههای اجتناب از آن را بیان کنید.

۲ دو فرایند A, B الگوی اجرای متوالی زیر را دارند. با فرض اینکه عملیات ۱/۵ این دو فرآیند
 با یکدیگر تداخل ندارد و تنها موجب بلوکه شدن خود فرایند میشود، به سوالات زیر پاسخ دهید.

A: [CPU 8 ms; IO 1 ms; CPU 8 ms; IO 1 ms; CPU 8 ms] B: [CPU 2 ms; IO 1 ms; CPU 2 ms; IO 1 ms; CPU 2 ms]

الف) اگر دو فرایند به ترتیب اول A و سپس B اجرا شوند، زمان اجرا و اتمام کار ها چقدر است؟ ب) اگر از زمانبندی با اولویت A ان A ا

ج) در صورتیکه زمانبندی preemptive استفاده شود، با فرض کوانتوم ۲ میلی ثانیه، زمان اجرا و اتمام کار ها چقدر است؟

د) با توجه به نتایج بخش ب و ج کدام یک از روشهای زمانبندی را ترجیح میدهید؟

۳_ برای صفحه بندی یک فضای حافظه ۲۵۶ مگا بایتی که هر خانه حافظه آن یک بایت است،
 دو گزینه و جود دارد. میتوان اندازه offset را ۱۲ بیتی یا ۱۶ بیتی در نظر گرفت.

الف) اندازه هر صفحه را در دو حالت محاسبه كنيد.

ب) اندازه جدول صفحه در مکانیزم صفحه بندی یک سطحی چقدر است؟

ج) در صورتیکه جدول صفحه دو سطحی تعریف شود بطوریکه تعداد بیتهای اشاره گر به جدول صفحه سطح اول (سمت چپترین بیتها) α تا باشد، اندازه ماکزیمم فضای حافظه مورد نیاز برای جداول صفحه را محاسبه کنید.

د) مزایا و معایب استفاده از هر یک از گزینه های فوق را بیان کنید.

```
    ۱- کدام گزینه تعریف دقیق تری از فرایند ارایه می کند؟
    الف) برنامهی درحال اجرا
    ب) نمونهای از برنامهی درحال اجرا
    ج) نرمافزاری که برای ارتباط بین سخت افزار و برنامه های کاربردی بکار می رود.
    د) یک عضو است تیک است.
```

۲- فرق سیگنال و وقفه در چیست؟

```
    ۳- اگر سه فرایند همزمان در سیستم درحال اجرا باشند، کدامیک از گزینه های زیر می تواند نشانگر
    فضای آدرس مجازی مربوط به این فرایندها باشد؟ چرا؟
```

- 1) P₁: 0-32K, P₂: 32-64K, P₃: 64-96K
- 2) P₁, P₂, P₃: 0-64K
- 3) P₁, P₂: 0-64K, P₃: 64-96K
- 4) P₁: 0-1024, P₂: 1025-2048, P₃:2049-3072

```
۴-مراحل context Switching را برای دو سناریوی زیر با یکدیگر مقایسه کنید. سناریوی یک: هر دو thread متعلق به یک فرایند هستند. سناریوی دو: هر thread متعلق به یک فرایند مجزا است.
```

۵- چرخهی زندگی یک فرایند را رسم نموده و هر حالت را شرح دهید.

```
۶- برای دسترسی به یک فضای حافظهی مشترک که در آن خواندنهای همزمان مجاز است، اما هنگامی که عملیات نوشتن در جریان است هیچ عملیات خواندن یا نوشتن دیگری مجاز نیست، کد زیر پیشنهاد شده است.
```

الف) Critical Section را در این کد مشخص نمایید.

ب) کد را debug نموده و در صورت ایجاد تغییرات دلیل آن را توضیح دهید.

```
1 Mutex mutex;
2 Condtition read, write;
3 int counter = 0;
5 //Readers
                                               //Writer
6 lock(mutex);
                                               lock(mutex);
       while (counter==1)
                                                   while (counter!=0)
a
            wait(read);
                                                       wait(write);
       counter++;
                                                   counter=0;
   unlock(mutex);
                                           10 unlock(mutex);
   read();
                                           11
                                               write();
   lock(mutex);
                                           12 lock(mutex);
13
       counter-;
                                           13
                                                   counter=0;
       if(counter==0)
14
                                                   broadcast(write);
15
            broadcast(write);
                                           15
                                                   broadcast(read);
       else
                                               unlock(mutex);
                                           16
17
           broadcast(read);
```

۷- دو سیستم Boss/worker با ۵ تا thread مدت زمان انجام هر کار در آن ۱۰۰میلی ثانیه و Pipeline پنج مرحلهای که مدت زمان سپری شده در هر مرحلهی آن ۲۰میلی ثانیه است را در نظر بگیرید.
 بگیرید.
 زمان لازم برای انجام ۱۰ و ۱۲ کار را در هر یک از سیستمها با صرف نظر از زمان صف بندی و تخصیص محاسبه کنید.

۸- یک سیستم زمانبندی با اولویت که از Priority Inversion پشتیبانی میکند:
 الف) کارهای زیر را به چه ترتیبی انجام خواهد داد؟ با فرض اینکه اولویت کار سوم از همه بالاتر است و کار یک کمترین اولویت اجرا را دارد.

-کار یک در زمان صفر وارد سیستم می شود و در زمان یک درخواست (lock(m را صادر می کند و به مدت ۴ واحد زمانی برای اجرای critical section سپری می کند و کل زمان اجرای آن ۶ واحد زمانی طول می کشد.

-کار دو در زمان ۲ وارد میشود و زمان اجرای آن ۴ واحد زمانی طول میکشد. -کار سوم در زمان ۳ وارد سیستم میشود و بلافاصله درخواست (lock(m را صادر میکند و کل زمان اجرای آن ۵ واحد زمانی طول میکشد.

ب)معیارهای کارایی یک زمان بند را برای سناریوی فوق حساب کنید.